

Het Oer-IJ-gebied.

IJmond

Ontdek het Oer-IJ te voet of per fiets

Van onze verslaggever

Castricum * Huis van Hilde en Stichting Oer-IJ bieden deze nazomer het fiets- en wandelarrangement 'Ontdek het Oer-IJ, het Huis en Land van Hilde' aan. Het arrangement bestaat uit een bezoek aan het archeologiecentrum, een lunch en een fietstocht of wandeling onder leiding van een gids. In het archeologiecentrum in Cas-

tricum wordt de ontstaansgeschiedenis van Noord-Holland aan de hand van archeologische vondsten belicht. Speciale aandacht is er voor de bepalende rol van het Oer-IJ, de zijtak van de Rijn die ruim 2000 jaar geleden bij Castricum in zee uitmondde.

Stroomgebied

Na de lunch wordt wandelend of fietsend een excursie gemaakt door

het voormalig stroomgebied van het Oer-IJ. Ook hier leidt een gids de deelnemers langs locaties waar nog veel van die ontstaansgeschiedenis te ontdekken valt. Op woensdag wordt er gefietst, op zondag gewandeld. Het arrangement wordt georganiseerd door Stichting Oer-IJ en Huis van Hilde.

Reserveren via: info@huisvanhilde.nl. Een excursie op maat is ook mogelijk.

Hans van Weenen bij de kasteelplaats: „Het zou geweldig zijn om meer van dit interessante terrein te weten te komen.” Op de achtergrond boerderij Cronenburg.

FOTO KOEN VAN EIJK

Het kasteel onder het gras

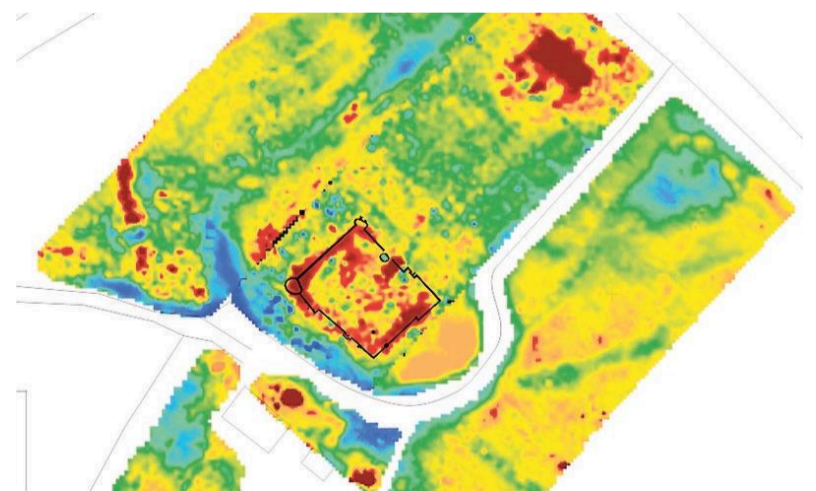
Sporen van het Oer-IJ

Het Oer-IJ, een noordelijke vertakking van de Rijn, meanderde vroeger door de regio en mondde bij Castricum uit in zee. Deze krant gaat op zoek naar sporen van het Oer-IJ in het landschap.

Castricum * Als scholier raakte Hans van Weenen al gefascineerd door Romeinse en middeleeuwse scherven die hij in de bodem van zijn woonplaats Castricum vond. Hans van Weenen is een wetenschappelijke duizendpoot. Onder meer was hij bijzonder hoogleraar duurzame productontwikkeling aan de Universiteit van Amsterdam. Hij zet zich in om het probleem van de plastic soep onder de aandacht te brengen. Tegelijk interesseert hij zich voor de geschiedenis van de regio. Hij is bestuurslid van de Stichting Oer-IJ. Van Weenen is kenner van kasteel Cronenburg dat ooit fier uittorende boven Castricum. Van het kasteel is niets over. Althans bovengronds niet. De restanten liggen verstopt onder het weiland tussen de Heemstederweg en de Uitgeesterweg. Er staat een boerderij die uiteraard Cronenburg heet. Enkele glooiingen in het terrein, die alleen opvallen als je er op gewezen wordt, geven aan waar het kasteel gestaan moet hebben. Een verhelderend beeld biedt een kaart van de Stichting RAAP, die twintig jaar geleden onderzoek deed naar Cronenburg. De illustratie (zie hiernaast) toont verschillen

in elektrische weerstand in de bodem, waarbij blauw laag is en rood hoog. Duidelijk te zien, in het rood, zijn de resten van het vierkante hoofdverblijf. Opvallend is een tweede structuur. De betekenis daarvan is nooit met zekerheid vastgesteld, maar de theorie van Van Weenen is dat daar ooit een woontoren heeft gestaan als onderdeel van het kasteelcomplex. „Misschien stond die toren er wel als eerste en is het hoofdverblijf er naderhand bijgebouwd”, aldus Van Weenen die hoopt dat er met 'non-destructieve' methodes nader onderzoek gedaan zal worden. De schop in de grond zetten is verboden, want het terrein geldt als provinciaal archeologisch monument. En dat betekent: handjes thuis. „Met radartechniek moet het mogelijk zijn een 'kijkje' in de grond te nemen zonder dat de bodem wordt verstoord. Het zou geweldig zijn om meer van dit interessante terrein te weten te komen.” In 1573, het jaar waarin de Spanjaarden Alkmaar tevergeefs belegerden en brandschattend de aftocht bliezen richting het zuiden, veranderde kasteel Cronenburg in een ruïne. Of de Spanjaarden daar

De hoogtekarte van de Stichting RAAP.

verantwoordelijk voor waren, is voornamelijk onbekend. Ook de Geuzen lieten zich bij het vernielen van grote, stenen bouwwerken niet onbetuigd. De Spanjaarden zouden er immers hun manschappen en materiaal in kunnen herbergen. Een andere interessante onderzoeksvraag die nog open ligt, is waarom het kasteel ooit is gebouwd. Het stamt uit de 14e eeuw, toen het leengoed in handen kwam

van de Hendrik van Heemskerck. Mogelijk wilde deze machtige heer zijn status verhogen, of moest het kasteel de noord-zuidverbinding beveiligen. De gekozen positie heeft alles met het Oer-IJ te maken. „Het kasteel stond op een hoog en droog deel, een wadplaat. Er omheen lagen oude geulen uit het Oer-IJ. Het was, kortom, een goed te verdedigen vesting.”

Koen van Eijk